

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Розвиток будь-якого суспільства залежить від багатьох чинників, почесне місце серед яких займає освіта. Зараз в Україні відбувається розбудова та запровадження нової системи освіти, яка зорієнтована на входження в єдиний світовий освітній і інформаційний простір. Розчарування багатьох країн результатами шкільної освіти спричинила потребу її реформування, а це в свою чергу потребує підготовки висококваліфікованих педагогічних кадрів.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває пошук шляхів підвищення ефективності навчально-професійної діяльності майбутніх спеціалістів. Сучасні тенденції в освітній галузі передбачають цілеспрямоване формування у молоді позитивного ставлення до набуття знань, що дозволить в подальшому реалізувати себе як висококваліфікованого затребуваного фахівця. Професія для кожної людини – це її життя, її світ, в якому вона живе і вдосконалюється, який вона пізнає протягом всього життя, в якому діють свої моральні норми та цінності, а для педагога це повинно бути ще й покликанням. Лише сформувавши в собі професійні якості, спеціаліст стає професіоналом. Освіта сьогодні повинна забезпечувати країну висококваліфікованими фахівцями, оскільки в сучасному світі, що змінюється досить стрімко, стандартні підходи до підготовки фахівців, які готують кадри повинні мати випереджувальний характер.

При підготовці педагогічних кадрів вищі повинні готувати фахівців що легкістю можуть, пристосуватися до вимог сьогодення, бути комунікабельними, високомобільними, з прекрасним ґрунтовними знаннями своєї дисципліни (предмету), розбиратись в сучасних технологіях, і та й взагалі педагог повинен бути цікавою особистістю, тоді все це сприятиме не лише передачі знань, а й дасть можливість, а головне спонукатиме учнів, студентів до розвитку і саморозвитку, бо коли викладач зацікавить своїх підопічних вони з задоволенням включаються в освітній процес. Формування професійних якостей у поєднанні з професійними знаннями, та компетентностями – це і є змістовна сторона процесу професійного самовизначення учнівської молоді.

Під професійною підготовкою майбутніх педагогічних працівників і викладачів зокрема слід розуміти цілеспрямовану систему навчально-виховної діяльності керівництва навчального закладу, професорсько-викладацького складу та співробітників підрозділів і служб. Соціальне замовлення суспільства знаходить відгук в загальній меті професійної підготовки майбутнього педагога, тобто забезпечення всебічного особистісного розвитку, готовності випускника до успішного вирішення професійних задач.

Загальна мета професійної підготовки є основою, на якій будується навчально-виховний процес підготовки висококваліфікованих педагогічних працівників. Вона являється в ролі системоутворюючого фактору системи підготовки педагогів, і також є зовнішнім чинником цієї системи.

Вища освіта – найважливіший соціально-державний інститут, що виконує функцію підготовки молодого покоління до вирішення в майбутньому професійних завдань у певній сфері діяльності й передбачає досить високий рівень сформованих компетентностей, а також здатності постійного вдосконалення. Філософія вчителя і вимоги до нього змінюються разом із реформою освіти. Проте цей процес змін триватиме роки. У системі освіти нашого століття будуть, на думку багатьох вчених, проявлятися і впливати на реалізацію ідеї розвитку цілісної людської особистості нижче перелічені тенденції. Чільне місце займе тенденція – гуманізації, що полягає в утвердженні людини як найвищої соціальної цінності, та гуманітаризації що покликана формувати духовність, культуру особистості, планетарне мислення, цілісну картину світу.

Останні роки для України були важкими, але значно зросла національна свідомість громадян, тому одна із тенденцій сучасної освіти, а значить і підготовки майбутніх педагогів має стати національна спрямованість освіти, що полягає у не розривному зв'язку освіти від національної основи, в органічному поєднанні освіти з історією, народними традиціями, збереженні та збагаченні національних цінностей українського народу та інших народів і націй.

Наступна тенденція – відкритість системи освіти. Це означає, що визначення основних цілей освіти не обмежується лише державним замовленням, а розширюється потребами в освіті, які привносять учні, їх батьки, вчителі.

Акцентування з навчальної діяльності педагога на навчально-пізнавальну, трудову, художню та іншу діяльність учня, дасть можливість всебічного розкриття його особистості. Перехід від здебільшого інформативних форм до активних методів і форм навчання з використанням елементів проблемності, наукового пошуку, резервів самостійної роботи тих, хто навчається.

Однією з найвагоміших і трудомістких тенденцій є створення умов для самоствердження, самореалізації і самовизначення особистості, що є результатом її самоорганізації. Самоорганізація відбувається за педагогічної підтримки, яка опирається, як правило, на внутрішні джерела розвитку учня.

Вагомою тенденцією також можна назвати - перетворення позиції педагога і позиції учня в особистісно-рівноправні. Взаємовідносини викладача і студента, вчителя і учня, повинні рухатися у напрямку розбудови тісної співпраці і прагнути до співтворчості

Творча спрямованість освітнього процесу, передбачає мотивацію навчальної та інших видів діяльності, організацію саморуху до кінцевого результату. В кінцевому результаті це дасть можливість учневі пережити радість від усвідомлення власного росту і розвитку, від досягнення власних цілей; створює умови для самореалізації особистості, виявлення і розвитку її творчих можливостей.

На мою особисту думку до цього пункту можна додати розвиток креативності у всіх проявах освітнього процесу, від навчання (викладання), до реалізації задумів як учнів (студентів) так і самих педагогів. Бо лише креативні ідеї та підходи в сучасних умовах дають можливість реалізуватися особистості і зайняти достойне місце в суспільстві.

Необхідно впроваджувати перехід від суворо регламентованих контрольованих способів організації педагогічного процесу до розвивальних, активізуючих, що передбачає стимулювання, організацію творчої, пізнавальної, самостійної діяльності учнів.

Результати всіх перетворень, та запроваджених новацій в освіті повинні бути певним чином оцінені і тому однією з тенденцій повинна стати оцінка результату діяльності системи освіти по виходу, який визначається певними вимогами, або стандартами, уніфікованими незалежно від форми та способів навчання.

Підготовка конкурентно спроможних фахівців виходить з наступної тенденції – безперервність освіти, що відкриває можливість для постійного поглиблення загальноосвітньої підготовки, досягнення цілісності і наступності у навчанні та вихованні, творчості; перетворення набуття освіти у процес, що триває упродовж всього життя людини.

Ці тенденції характерні для всього освітнього процесу, зокрема і для підготовки сучасного педагогічного працівника.

Учитель може володіти найрізноманітнішими навичками, але насамперед має бути особистістю.

Педагог має бути дуже глибоким, бо він працює зі своїм світом. Саме цей світ він ретранслює на учнів.

До майбутнього педагога висувається багато вимог, це професія з високим ризиком професійного та емоційного вигорання, і тому при підготовці висококваліфікованого фахівця, необхідно надати можливості до його саморозвитку, навчити його передавати знання так, щоб спонукати учнів розкривати свій потенціал, та й щоб йому самому хотілось розвиватись і розкриватись в своїй професії і в подальшому, бо коли після закінчення вузу молодий педагог стикається з реаліями сьогодення його запал гасне і тоді він для своїх учнів служить лише не цікавим джерелом інформації.

Оскільки майбутніх вчителів теж готують вчителі, педагоги, то у цьому співробітництві кожна зі сторін повинна отримувати задоволення від процесу навчання і тоді наша країна зможе пишатися талановитими фахівцями.

Найголовніше, що повинен вміти вчитель – бути гнучким. Світ дуже мінливий і освіта не встигає за ним. Проте саме вчитель може застосовувати інновації та вміти доносити інформацію до дітей, такому вигляд, щоб в останніх виявилось бажання поглиблювати свої знання, та застосовувати їх в повсякденному житті.

Список використаної літератури

1. Андрущенко В.П. Проблема формування нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття / В. П. Андрущенко // Європейські педагогічні студії. – Вип. 1–2. – 2012. – С. 27–39.
2. Матросов В. Л. Проблемы подготовки педагогических кадров в современных условиях / В. Л. Матросов // Європейські педагогічні студії. – Вип. 1–2. – 2012. – С. 40–48.

Аліна Тимофєєва

РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ В ЕФЕКТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВЧИТЕЛЯ

Професійно-педагогічне спілкування являє собою взаємодію вчителя зі своїми учнями та їх батьками, з колегами, представниками органів управління освітою, що здійснюється у сфері його професійної діяльності.

Це поняття є дещо ширше поняття «педагогічне спілкування».

«Педагогічне спілкування, – відмічає С. С. Степанов, – це специфічна міжособистісна взаємодія педагога і вихованця, опосередковане засвоєння знань і становлення особистості в навчально-виховному процесі»[2].

А. Н. Леонтьєв визначає педагогічне спілкування як «професійне спілкування викладача з учнями на уроці і поза ним (у процесі навчання й виховання), що має певні педагогічні функції і спрямоване (якщо воно повноцінне й оптимальне) на створення сприятливого психологічного клімату, а також на іншого роду психологічну оптимізацію навчальної діяльності і відносин між педагогом і учням всередині учнівського колективу» [4].

Професійно-педагогічне спілкування виходить за межі взаємодії «вчитель – учень» і передбачає взаємодію педагога з іншими суб'єктами педагогічного процесу.

У спілкуванні відбувається становлення (тобто виникнення нових властивостей і якостей) індивідуальності як учнів, так і педагогів.

Для оцінки ролі професійного спілкування в ефективній діяльності вчителя розглянемо основні характеристики даного спілкування.

Цілі професійного педагогічного спілкування перш за все обумовлені спільними цілями і завданнями, що стоять перед системою освіти нашого суспільства, її основними орієнтирами.

Таким чином, цілями професійного спілкування педагога є створення сприятливих умов для суб'єкт-суб'єктної взаємодії з учнями та їх батьками, з колегами, а також вміння залучити своїх партнерів по спілкуванню до культурних цінностей суспільства за рахунок розуміння як своєї поведінки, так і поведінки всіх суб'єктів педагогічного спілкування.

Функціями професійного спілкування педагога є» [1]:

1. Інформаційна – передача через процес спілкування певної інформації життєвого, навчально-методичного, пошукового, науково-дослідного та іншого характеру.

2. Виховна – процес формування і розвитку інтелектуальної, емоційної та вольової сфери особистості, її соціально-ціннісні відносини.

3. Пізнання людьми один одного (особливості інтелектуального, емоційного і морального розвитку, особливості відносин до навчання, праці, людей, самого себе) через комунікативну взаємодію та спільну діяльність.

4. Реалізація потреби в контакті з іншою людиною.

5. Залучення партнера до досвіду та цінностей ініціатора спілкування – допомога учням долучитися до своїх поглядів, переконань, моральних норм, тобто до того, що є цінностями життя дорослих.

6. Залучення ініціатора спілкування до цінностей партнера – процес формування власного «Я» через орієнтацію на цінності іншої людини.

7. Співучасть – покликана підтримувати партнера (зокрема, учня) в його виході на спілкування.

8. Відкриття дитини на спілкування – пробудити в дитини бажання до спілкування, зняти психологічні затиски, позбавити його від страху перед невідомістю, підвищити самооцінку та впевненість у собі.

9. Піднесення особистості учня – вплив на вихованця, що сприяє його сходженню до духовних новоутворень.